

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง นโยบายการบัญชีในการวัดมูลค่าสินค้านำมาคิดตามเกณฑ์ราคาทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความหมายและประเภทของสินค้านำมาคิด
2. การวัดมูลค่าสินค้านำมาคิดตามเกณฑ์ราคาทุน
3. ข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดมูลค่าสินค้านำมาคิดตามมาตรฐานการบัญชี
4. ผลการเลือกวิธีวัดมูลค่าสินค้านำมาคิดตามเกณฑ์ราคาทุนที่แตกต่างกัน
5. บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
6. รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายและประเภทของสินค้านำมาคิด

1.1 ความหมายของสินค้านำมาคิด

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ให้ความหมายของสินค้านำมาคิดไว้ในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 2 (ปรับปรุง 2552) ดังนี้

“สินค้านำมาคิด หมายถึง สินทรัพย์ซึ่งมีลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้

- 1) ถือไว้เพื่อขายตามลักษณะการประกอบธุรกิจโดยปกติของกิจการ
- 2) อยู่ในระหว่างกระบวนการผลิตเพื่อให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปเพื่อขาย
- 3) อยู่ในรูปของวัตถุดิบ หรือวัสดุที่มีไว้เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าหรือให้บริการ

สินค้านำมาคิดรวมถึงสินค้าที่ซื้อและถือไว้เพื่อขาย เช่น สินค้าที่ผู้ค้าปลีกซื้อและถือไว้เพื่อขาย หรือที่ดิน และอสังหาริมทรัพย์อื่นที่ถือไว้เพื่อขาย สินค้านำมาคิดรวมถึงสินค้าสำเร็จรูปที่ผลิตหรือสินค้านำมาคิดระหว่างผลิต วัตถุดิบหรือวัสดุที่ถือไว้เพื่อรอที่จะใช้ในกระบวนการผลิต และในกรณีที่เป็นการผู้ให้บริการ สินค้านำมาคิดจะรวมถึงต้นทุนงานให้บริการ ซึ่งกิจการยังไม่ได้มีการรับรู้รายได้ที่เกี่ยวข้อง”

1.2 ประเภทของสินค้าคงเหลือ

จากความหมายข้างต้นและจากข้อกำหนดเรื่องการเปิดเผยข้อมูลที่กล่าวว่า โดยทั่วไปสินค้าคงเหลือจะถูกจัดประเภทเป็นสินค้าที่มีไว้เพื่อขาย สินค้าสำเร็จรูป สินค้าระหว่างทำ วัตถุดิบและวัสดุการผลิต สำหรับสินค้าคงเหลือของผู้ให้บริการอาจแสดงเป็นงานระหว่างทำ ดังนั้น จึงอาจจำแนกประเภทของสินค้าคงเหลือได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1) **สินค้าสำเร็จรูป (Finished Goods)** หมายถึง สินค้าที่ผลิตเสร็จและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะขายได้ เช่น บริษัทผลิตกระเป๋าหนังขาย สินค้าสำเร็จรูปคือกระเป๋าหนังที่ผลิตสำเร็จรูปพร้อมที่จะขายได้ เป็นต้น

2) **สินค้าระหว่างผลิตหรืองานระหว่างทำ (Goods in Process or Work in Process)** หมายถึง สินค้าที่อยู่ระหว่างกระบวนการผลิตให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป หรืองานที่ยังผลิตไม่เสร็จจึงยังไม่อยู่ในสภาพพร้อมที่จะขายได้ เช่น กระเป๋าหนังที่ยังผลิตไม่สำเร็จ โดยผลิตได้เพียงการตัดหนังเป็นชิ้นส่วนตามรูปแบบกระเป๋าที่ร่างไว้ เป็นต้น

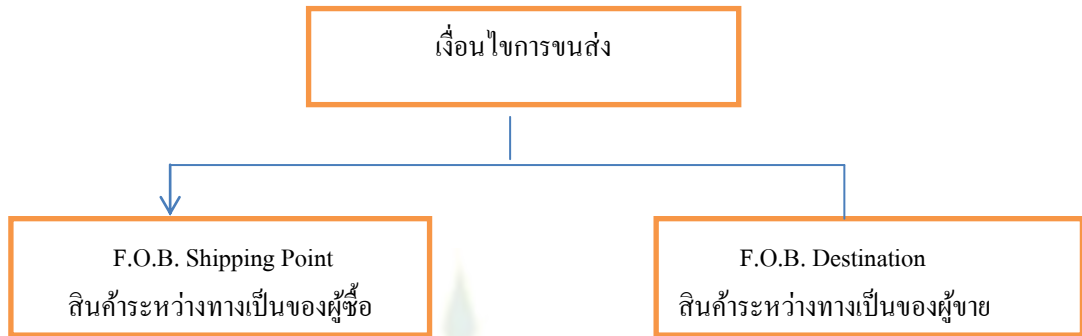
3) **วัตถุดิบ (Raw Material)** หมายถึง สิ่งของที่กิจการซื้อมาเพื่อใช้เป็นส่วนประกอบสำคัญในการผลิตสินค้าสำเร็จรูป แต่ยังไม่ได้ออกไปใช้ในการผลิต เช่น หนังเป็นวัตถุดิบในการผลิตกระเป๋าหนัง เป็นต้น

4) **วัสดุโรงงาน (Factory Supplies)** หมายถึง วัสดุหรือสิ่งของที่กิจการใช้ในโรงงาน เช่น น้ำมันหล่อลื่น ตะปู วัสดุที่ใช้ทำความสะอาดเครื่องมือหรือเครื่องจักร เป็นต้น รวมถึงวัสดุที่ใช้ในการผลิตสินค้าแต่ไม่ใช่วัตถุดิบหลักในกระบวนการผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูป เช่น ขดลวดที่ใช้ดกแต่งกระเป๋าหนัง เป็นวัสดุโรงงานที่ใช้ในการผลิตกระเป๋าหนัง เป็นต้น

1.3 รายการที่นับรวมเป็นสินค้าคงเหลือของกิจการ

สินค้าที่จะนับรวมเป็นสินค้าคงเหลือปลายทางของกิจการควรเป็นสินค้าที่กิจการมีกรรมสิทธิ์ในสินค้านั้นแล้ว แม้ว่าสินค้านั้นมิได้อยู่ในกิจการก็ตาม แต่ในบางกรณีสินค้าที่คงเหลืออยู่ในกิจการอาจไม่ใช่สินค้าคงเหลือของกิจการก็ได้ ดังนั้นจะการนับสินค้าคงเหลือของกิจการจะต้องพิจารณารายการดังต่อไปนี้

1) **สินค้าระหว่างทาง (Goods in Transit)** เป็นสินค้าที่อยู่ระหว่างการขนส่ง กิจการจึงยังไม่ได้รับสินค้า ณ วันสิ้นงวดบัญชี การจะนับสินค้าระหว่างทางเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสินค้าคงเหลือปลายทางของกิจการหรือไม่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขการขนส่ง ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 สินค้าระหว่างทางกับเงื่อนไขการขนส่ง

ถ้าเป็นสินค้าที่ซื้อตามเงื่อนไข F.O.B. Shipping Point (F.O.B. ย่อมาจาก Free On Board) ถือว่าการขายเกิดขึ้น ณ จุดที่มีการขนส่ง (Shipping Point) กรรมสิทธิ์ในสินค้าโอนเป็นของผู้ซื้อเมื่อผู้ขายจัดส่งสินค้าให้ผู้ซื้อแล้ว แม้สินค้าจะอยู่ระหว่างการขนส่งยังไม่ถึงมือผู้ซื้อก็ตาม ผู้ซื้อต้องนับสินค้าระหว่างทางนี้เป็นสินค้าคงเหลือของกิจการ ส่วนทางด้านผู้ขายต้องไม่นับสินค้าจำนวนนี้เป็นสินค้าคงเหลือของตน

แต่ถ้าเป็นการซื้อตามเงื่อนไข F.O.B. Destination กรรมสิทธิ์ในสินค้าจะเป็นของผู้ซื้อก็ตามต่อเมื่อสินค้าถึงมือผู้ซื้อหรือปลายทาง (Destination) ดังนั้น สินค้าระหว่างทางจึงไม่นับรวมเป็นสินค้าคงเหลือของกิจการผู้ซื้อ แต่ให้นับรวมเป็นสินค้าคงเหลือของกิจการผู้ขาย

2) สินค้าฝากขาย (Goods on Consignment) เป็นสินค้าที่ฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นเจ้าของสินค้า เรียกว่า “ผู้ฝากขาย” (Consignor) ส่งสินค้าของตนไปให้อีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า “ผู้รับฝากขาย” (Consignee) ทำหน้าที่เป็นผู้ขายหรือตัวแทนขายสินค้านั้น โดยไม่มีภาระผูกพันที่จะต้องรับซื้อสินค้านั้นเมื่อขายไม่ได้ และจะได้รับผลตอบแทนเป็นค่านายหน้าจากการรับฝากขายสินค้า

สินค้าที่ส่งไปฝากขายและยังขายไม่ได้ถือว่าสินค้านั้นยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฝากขาย จึงต้องนับรวมเป็นสินค้าคงเหลือของกิจการที่ฝากขาย ส่วนกิจการผู้รับฝากขายต้องไม่นับรวมสินค้าที่รับฝากขายเป็นสินค้าคงเหลือของตน

3) สินค้าที่ขายตามสัญญาผ่อนชำระ (Goods Sold on Installment) เป็นสินค้าที่ขายโดยยินยอมให้ผู้ซื้อจ่ายชำระค่าสินค้าเป็นงวดๆ ติดต่อกันในระยะเวลาหนึ่ง โดยมักกำหนดให้ผู้ซื้อจ่ายเงินวางเริ่มแรก (Down Payment) จำนวนหนึ่ง ณ วันที่ตกลงซื้อขายกัน การขายตามสัญญาผ่อนชำระ ผู้ขายจะรับรู้รายได้จากการขาย ณ วันที่ขายสินค้านั้น และรับรู้รายได้ดอกเบี้ยตามระยะเวลาของสัญญาผ่อนชำระ ดังนั้น เมื่อตกลงซื้อขายและส่งมอบสินค้ากันแล้ว ผู้ขายจะบันทึกบัญชีเป็น

รายการขายและไม่นับสินค้านั้นเป็นสินค้าคงเหลือของกิจการผู้ขาย (แม้ว่าในทางกฎหมาย ผู้ขายยังคงมีกรรมสิทธิ์ในสินค้าอยู่ตราบเท่าที่ผู้ซื้อยังผ่อนชำระไม่ครบก็ตาม) ส่วนทางด้านผู้ซื้อจะบันทึกบัญชีเป็นรายการซื้อ และนับสินค้านั้นเป็นสินค้าคงเหลือของกิจการผู้ซื้อ

4) สินค้าที่ขายเพื่อชอบ (Goods Sold on Approval) เป็นสินค้าที่ผู้ขายส่งไปยังลูกค้าเป้าหมายโดยตรง เช่น กิจการขายบัตรอวยพรเนื่องในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ บริษัทอาจจัดส่งบัตรอวยพรไปยังลูกค้า หากลูกค้าชอบก็จะส่งเงินชำระค่าบัตรอวยพรที่ซื้อ ส่วนที่ไม่ซื้อก็จะส่งกลับคืนมา ดังนั้นสินค้าที่ส่งไปขายในลักษณะนี้ซึ่งกิจการจะขายได้หากผู้ซื้อชอบ จึงต้องนับรวมเป็นสินค้าคงเหลือของกิจการผู้ขาย จนกว่าผู้ซื้อจะชำระเงินค่าสินค้านั้น

2. การวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือตามเกณฑ์ราคาทุน

ต้นทุนของสินค้าคงเหลือต้องประกอบด้วยต้นทุนทั้งหมดในการซื้อ ต้นทุนแปลงสภาพ และต้นทุนอื่นๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อให้สินค้าคงเหลือนั้นอยู่ในสถานที่และอยู่ในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือตามเกณฑ์ราคาทุนสามารถทำได้หลายวิธี เช่น วิธีราคาเจาะจง วิธีถัวเฉลี่ย วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก วิธีถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ วิธีเข้าก่อนออกก่อน วิธีต้นทุนมาตรฐาน วิธีราคาขายปลีก วิธีเข้าหลังออกก่อน เป็นต้น สำหรับประเทศไทยตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 2 (ปรับปรุง 2552) เรื่องสินค้าคงเหลือ ซึ่งกำหนดให้ถือปฏิบัติกับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2554 เป็นต้นไป นั้น ไม่อนุญาตให้ใช้วิธีเข้าหลังออกก่อนในการคำนวณต้นทุนของสินค้าคงเหลือ แต่ในบางประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เป็นต้น ยังคงอนุญาตให้ใช้วิธีเข้าหลังออกก่อนได้

2.1 วิธีราคาเจาะจง (Specific Identification Method)

วิธีราคาเจาะจงเป็นวิธีที่กิจการใช้เมื่อสามารถระบุได้ชัดเจนว่า สินค้าแต่ละหน่วยหรือแต่ละชิ้นซื้อมาหรือผลิตขึ้นเมื่อใด ราคาทุนเท่าใด ขายสินค้าชิ้นใดไป และสินค้าที่เหลืออยู่เป็นสินค้าที่ซื้อมาเมื่อใด ราคาทุนเท่าใด แล้วใช้ราคาทุนที่แท้จริงของสินค้าแต่ละรายการที่คงเหลืออยู่นั้นเป็นมูลค่าของสินค้าคงเหลือ

วิธีราคาเจาะจงจึงเหมาะที่จะใช้สำหรับสินค้าที่แยกไว้สำหรับโครงการใดโครงการหนึ่งโดยเฉพาะ โดยสินค้าดังกล่าวกิจการอาจจะซื้อมาหรือผลิตขึ้นเองก็ได้ สินค้าที่มีราคาต่อหน่วยสูง และมีจำนวนรายการไม่มาก สินค้าแต่ละหน่วยไม่สามารถสับเปลี่ยนหรือทดแทนกันได้ เช่น เครื่องประดับอัญมณีที่มีราคาแพง ภาพศิลปะกรรมที่มีราคาแพง รถยนต์ซึ่งมีเลขตัวถังและหมายเลขเครื่องยนต์ที่จะระบุเจาะจงได้ในสัญญาซื้อขาย เครื่องบิน เรือดำน้ำ เครื่องจักรอุตสาหกรรม เป็นต้น

รวมถึงกิจการที่ผลิตสินค้าตามคำสั่งซื้อของลูกค้า (Job Order System) ซึ่งบันทึกราคาทุนของสินค้าแต่ละรายการไม่ปะปนกัน

การคำนวณต้นทุนขายตามวิธีราคาเจาะจงจึงคิดจากราคาทุนของสินค้าที่ขายไป ส่วนมูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวดคิดจากราคาทุนของสินค้าแต่ละหน่วยหรือแต่ละชั้นที่คงเหลืออยู่ในกิจการ

ตัวอย่าง บริษัทสุโขสโมสร จำกัด (มหาชน) ขายแหวนเพชรแท้ มีรายละเอียดเกี่ยวกับสินค้าในเดือนมีนาคม ดังนี้

แบบสินค้า	จำนวนสินค้าที่มีไว้ขาย (วง)	ราคาทุนต่อหน่วย (บาท)	จำนวนสินค้าที่ขายไป (วง)	จำนวนคงเหลือ (วง)
A	3	500,000	1	$3 - 1 = 2$
B	5	300,000	2	$5 - 2 = 3$
C	7	200,000	3	$7 - 3 = 4$

การคำนวณต้นทุนขายและมูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวด จะทำได้ดังนี้

แบบสินค้า	ต้นทุนขาย (บาท)	มูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวด (บาท)
A	$1 \times 500,000 = 500,000$	$2 \times 500,000 = 1,000,000$
B	$2 \times 300,000 = 600,000$	$3 \times 300,000 = 900,000$
C	$3 \times 200,000 = 600,000$	$4 \times 200,000 = 800,000$
รวม	<u>1,700,000</u>	<u>2,700,000</u>

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นว่าการคำนวณมูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวดจะต้องระบุได้ว่าสินค้าที่เหลืออยู่เป็นแบบหรือรุ่นใด ราคาทุนต่อหน่วยเท่าใด ดังนั้น วิธีราคาเจาะจงจึงไม่เหมาะสมกับกรณีที่สินค้าคงเหลือมีจำนวนรายการมากและโดยปกติมีลักษณะสับเปลี่ยนกันได้ หรือมีสินค้าคงเหลือชนิดเดียวกันเป็นจำนวนมากและแต่ละชั้นมีลักษณะเหมือนกัน เพราะเป็นการยุ่งยากที่จะกำหนดราคาเฉพาะเจาะจงของสินค้าคงเหลือเหล่านั้น แม้ว่าปัจจุบันจะมีการใช้ป้ายอิเล็กทรอนิกส์ที่เรียกว่า RFID Tags (ย่อมาจาก Radio Frequency Identification หรือ ระบบการชี้เฉพาะด้วยคลื่นความถี่วิทยุ) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ใช้ตรวจติดตามข้อมูลของวัตถุ 1 ชิ้นว่าคืออะไร และให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องหลายอย่าง เช่น ราคา วันที่ผลิต ชื่อผู้ผลิต สถานที่ผลิต จำนวนชิ้นส่วนที่นำมาประกอบ เป็นต้น ทำให้สะดวกในการระบุและติดตามข้อมูลต้นทุนของสินค้าแต่ละรายการที่มีจำนวนมากได้

แต่การนำ RFID มาใช้ก็ต้องคำนึงถึงหลักความสมดุลระหว่างต้นทุนกับประโยชน์ที่จะได้รับในการจัดทำและนำเสนอรายงานทางการเงินด้วย นอกจากนี้การใช้วิธีราคาเจาะจงสำหรับกิจการที่มีสินค้าหลายรายการอาจเป็นช่องทางให้ผู้บริหารกำหนดผลกระทบต่อกำไรหรือขาดทุนได้ล่วงหน้าสำหรับงวดบัญชีหนึ่ง ๆ ที่ต้องการ

อนึ่งสำหรับสินค้าที่แต่ละหน่วยสามารถสับเปลี่ยนกันได้ หรือสินค้าที่มีได้ชื่อมาหรือผลิตขึ้นมาเพื่อโครงการใดโครงการหนึ่งโดยเฉพาะ กิจการอาจคำนวณมูลค่าของสินค้าคงเหลือโดยวิธีถัวเฉลี่ย หรือวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก หรือวิธีถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ หรือวิธีเข้าก่อนออกก่อน ก็ได้ตามความเหมาะสมแต่ละกรณีไป

2.2 วิธีถัวเฉลี่ย (Average)

วิธีนี้จะนำราคาทุนต่อหน่วยของสินค้าคงเหลือต้นงวดและสินค้าที่ซื้อมาแต่ละครั้งในระหว่างงวดมารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนรุ่นหรือจำนวนกลุ่มของสินค้านั้น เพื่อให้ได้ราคาทุนถัวเฉลี่ยแล้วนำไปคูณกับจำนวนหน่วยของสินค้าคงเหลือปลายงวด จะได้มูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวด

ตัวอย่าง การคำนวณต่อไปนี้เพื่อให้เข้าใจง่าย จึงขอยกตัวอย่างโดยกำหนดงวดบัญชีเป็นรายเดือน ดังนั้น สินค้าคงเหลือต้นงวดจึงหมายถึง สินค้าคงเหลือ ณ วันที่ 1 ของเดือน และสินค้าคงเหลือปลายงวด หมายถึง สินค้าคงเหลือ ณ วันสิ้นเดือน กิจการมีสินค้าคงเหลือต้นงวด และซื้อสินค้านี้ระหว่างเดือน ดังนี้

วันที่	รายการ	จำนวน (หน่วย)	ราคาทุนต่อหน่วย (บาท)	ต้นทุนรวม (บาท)
1	สินค้าคงเหลือต้นงวด	200	10	2,000
16	ซื้อสินค้า	500	12	6,000
25	ซื้อสินค้า	<u>300</u>	13	<u>3,900</u>
	สินค้าที่มีเพื่อขาย	<u>1,000</u>		<u>11,900</u>

ราคาทุนถัวเฉลี่ย	=	$\frac{\text{ผลรวมของราคาทุนต่อหน่วยของสินค้าแต่ละรุ่น}}{\text{จำนวนรุ่นของสินค้า}}$
------------------	---	--

$$= \frac{(10+12+13)}{3}$$

$$= 11.67 \text{ บาทต่อหน่วย}$$

ถ้าสินค้าคงเหลือปลายงวดตรวจนับได้จำนวน 400 หน่วย

ดังนั้นมูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวด	=	400×11.67	บาท
	=	4,666.67	บาท

ข้อดีของวิธีถัวเฉลี่ย ข้อดีคือ คำนวณได้ง่าย จึงเรียกอีกอย่างว่า วิธีถัวเฉลี่ยอย่างง่าย

ข้อเสียของวิธีถัวเฉลี่ย ข้อเสียคือไม่ได้คำนึงถึงปริมาณสินค้าที่ซื้อมาในแต่ละครั้ง และถ้าราคาสินค้าที่ซื้อมามีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ราคាถัวเฉลี่ยจะแตกต่างจากราคาที่ซื้อมาตอนต้นๆ จึงไม่เป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

2.3 วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighted-Average Method)

วิธีนี้จะนำจำนวนหน่วยของสินค้ามาถ่วงน้ำหนักโดยการคำนวณเป็นระยะ ๆ ซึ่งมักจะคำนวณทุกวันสิ้นงวดบัญชี เช่น ทุกสิ้นเดือน เป็นต้น จึงอาจเรียกอีกอย่างได้ว่า วิธีถัวเฉลี่ยเป็นระยะ ๆ (Periodic –Average Method) การคำนวณจะนำราคาทุนต่อหน่วยของสินค้าแต่ละรุ่นมาคูณด้วยจำนวนหน่วยของสินค้าที่มีในรุ่นนั้น จะได้ต้นทุนรวมของสินค้าคงเหลือแต่ละรุ่น จากนั้นนำต้นทุนรวมของสินค้าคงเหลือทุกรุ่นมารวมกัน เรียกว่า “ต้นทุนของสินค้าทั้งหมดที่มีไว้เพื่อขาย” แล้วหารด้วยจำนวนหน่วยของสินค้าทั้งหมดที่มีไว้เพื่อขาย จะได้ต้นทุนต่อหน่วยถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighted-Average Unit Cost) แล้วนำไปคูณกับจำนวนหน่วยของสินค้าคงเหลือปลายงวด จะได้มูลค่าของสินค้าคงเหลือปลายงวด

ตัวอย่าง กิจการมีสินค้าคงเหลือต้นงวดและรายการซื้อขายสินค้านี้ระหว่างเดือนมีนาคมดังนี้

วันที่	รายการ	จำนวน (หน่วย)	ราคาทุนต่อหน่วย (บาท)	ต้นทุนรวม (บาท)
1	สินค้าคงเหลือต้นงวด	200	10	2,000
16	ซื้อสินค้า	500	12	6,000
25	ซื้อสินค้า	300	13	3,900
	รวมสินค้าที่มีไว้เพื่อขาย	1,000		<u>11,900</u>
1-31	ขาย	600		
	สินค้าคงเหลือปลายงวด	<u>400</u>		

การคำนวณหาต้นทุนต่อหน่วยถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก จะทำได้ดังนี้

$\begin{aligned} \text{ต้นทุนต่อหน่วยถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก} &= \frac{\text{ต้นทุนของสินค้าทั้งหมดที่มีไว้เพื่อขาย}}{\text{จำนวนหน่วยสินค้าทั้งหมดที่มีไว้เพื่อขาย}} \\ &= 11,900 \div 1,000 \\ &= 11.90 \text{ บาทต่อหน่วย} \end{aligned}$

ดังนั้น จำนวนมูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวดจำนวน 400 หน่วย ได้ดังนี้

มูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวด	=	400×11.90	บาท
	=	4,760	บาท

ส่วนต้นทุนของสินค้าที่ขายไปจำนวน 600 หน่วย คำนวณได้ดังนี้	
ต้นทุนสินค้าทั้งหมดที่มีไว้เพื่อขาย	11,900 บาท
หัก สินค้าคงเหลือปลายงวด	4,760 บาท
ต้นทุนขาย	7,140 บาท

ข้อดีของวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก การเฉลี่ยราคาทุนได้คำนึงถึงราคาต่อหน่วยและจำนวนหน่วยของสินค้าที่ซื้อไปในแต่ละครั้ง ทำให้มีการเฉลี่ยราคาทุนให้สินค้าทุกหน่วย หน่วยละเท่า ๆ กัน ดังนั้น สินค้าไม่ว่าจะซื้อมาตอนต้นงวดหรือปลายงวด ราคาทุนถัวเฉลี่ยจะเท่ากัน

ข้อเสียของวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ถ้าราคาสินค้ามีการเปลี่ยนแปลงมากจะมีผลทำให้มูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวดที่ปรากฏในงบแสดงฐานะการเงิน แตกต่างไปจากราคาตลาดในปัจจุบันมาก

2.4 วิธีถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving-Average Method)

วิธีนี้จะต้องคำนวณต้นทุนต่อหน่วยถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ทุกครั้งที่มีการรับสินค้าเข้ามาใหม่ โดยการคำนวณต้นทุนถัวเฉลี่ยต่อหน่วยจะคำนวณโดยวิธีถ่วงน้ำหนักตามปริมาณหรือจำนวนสินค้าที่มีขณะนั้น และใช้ต้นทุนต่อหน่วยถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักที่คำนวณได้นี้ในการคำนวณหาต้นทุนของสินค้าที่ขายออกไปและคำนวณหามูลค่าของสินค้าคงเหลือปลายงวด จนกว่าจะมีการซื้อสินค้าเข้ามาใหม่ จึงจะคำนวณต้นทุนต่อหน่วยใหม่เป็นเช่นนี้เรื่อยไป วิธีนี้จึงเหมาะกับกิจการที่ใช้วิธีการบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง (Perpetual Inventory Method)

ตัวอย่าง กิจการมีสินค้าคงเหลือต้นงวด และรายการซื้อขายสินค้าในระหว่างเดือน ดังนี้

วันที่	รายการ	จำนวน (หน่วย)	ราคาทุนต่อหน่วย (บาท)	ราคาขายต่อหน่วย (บาท)
1	สินค้าคงเหลือต้นงวด	200	10	
16	ซื้อสินค้า	500	12	
18	ขายสินค้า	400		20
25	ซื้อสินค้า	300	13	
30	ขายสินค้า	200		20

การคำนวณสินค้าคงเหลือตามวิธีถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ จะต้องจัดทำบัตรสินค้าเพื่อบันทึกการเคลื่อนไหวของสินค้าดังนี้

วันที่	รับ			จ่าย			คงเหลือ		
	จำนวน	ราคา	มูลค่า	จำนวน	ราคา	มูลค่า	จำนวน	ราคา	มูลค่า
1							200	10.00	2,000
16	500	12	6,000				700	11.43*	8,000
18				400	11.43	4,572	300	11.43	3,428
25	300	13	3,900				600	12.21**	7,328
30				200	12.21	2,442	400	12.21	4,886

การคำนวณ *11.43 = $(2,000 + 6,000) \div 700$

**12.21 = $(3,428 + 3,900) \div 600$

จากตัวอย่าง จะเห็นว่ามีการซื้อขายเข้ามาใหม่ 2 ครั้ง คือวันที่ 16 และวันที่ 25 จึงต้องมีการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยถัวเฉลี่ยใหม่ 2 ครั้ง โดยนำต้นทุนของสินค้าคงเหลือรวมกับต้นทุนของสินค้าที่ซื้อเข้ามาใหม่แล้วหารด้วยจำนวนหน่วยของสินค้าที่มีทั้งหมดขณะนั้น ส่วนการขายสินค้าในวันที่ 18 ก็นำต้นทุนต่อหน่วยใหม่ (11.43 บาท) ไปใช้ในการคำนวณต้นทุนขายสินค้าจำนวน 400 หน่วย เป็นเงิน 4,572 บาท และในวันที่ 30 ก็ใช้ต้นทุนต่อหน่วยใหม่ (12.21 บาท) ไปใช้ในการคำนวณต้นทุนขายสินค้าจำนวน 200 หน่วย เป็นเงิน 2,442 บาท ดังนั้น สินค้าคงเหลือปลายงวดจำนวน 400 หน่วย จะใช้ราคาทุนถัวเฉลี่ยหน่วยละ 12.21 บาท คำนวณหามูลค่าสินค้าคงเหลือได้ดังนี้

มูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวด	=	400 × 12.21	บาท
	=	4,886	บาท

ข้อดีและข้อเสียของวิธีถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ มีความคล้ายคลึงกับวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก แต่ความแตกต่างระหว่างราคาของสินค้าคงเหลือปลายงวดกับราคาตลาดของสินค้าจะน้อยกว่าการคำนวณตามวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ทั้งนี้เพราะตามวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก คำนวณต้นทุนต่อหน่วยถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเป็นระยะ ๆ เช่น ทุกสิ้นเดือน เป็นต้น ส่วนวิธีถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ คำนวณต้นทุนต่อหน่วยถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักทุกครั้งที่มีการรับสินค้าเข้ามาใหม่ จึงทำให้สินค้าคงเหลือมีราคาใกล้เคียงกับราคาตลาดมากกว่า

2.5 วิธีเข้าก่อนออกก่อน (First-In, First-Out หรือ FIFO)

วิธีเข้าก่อนออกก่อนเป็นวิธีที่ให้ความสำคัญกับการแสดงมูลค่ารายการในงบแสดงฐานะการเงิน (Statement of Financial Position) ซึ่งมีข้อสมมติฐานว่า “สินค้าที่ซื้อมาก่อนหรือผลิตขึ้นก่อนจะถูกขายออกไปก่อน” ดังนั้น สินค้าคงเหลือปลายงวดจึงเป็นสินค้าที่ซื้อมาหรือผลิตขึ้นในครั้งหลัง ๆ

โดยปกติในระหว่างงวดบัญชีหนึ่ง ๆ กิจกรรมมักซื้อสินค้ามาหลายครั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งราคาทุนของสินค้าอาจแตกต่างกัน จึงทำให้เกิดปัญหาว่ากิจกรรมจะคำนวณต้นทุนของสินค้าคงเหลือโดยใช้ราคาทุนของสินค้าที่ซื้อมาครั้งใด ซึ่งตามข้อสมมติของวิธีเข้าก่อนออกก่อน ราคาทุนของสินค้าที่นำมาคำนวณต้นทุนขายจะเป็นราคาทุนของสินค้าคงเหลือต้นงวด และสินค้าที่ซื้อมารุ่นแรก ๆ ได้แก่ สินค้ารุ่นที่ 1 (Lot ที่ 1) รุ่นที่ 2 (Lot ที่ 2) และรุ่น (Lot) ต่อ ๆ มา ตามลำดับ โดยคำนวณให้ครบตามจำนวนหน่วยของสินค้าที่ขายออกไปในระหว่างงวด ส่วนสินค้านั้นกิจกรรมโดยทั่วไปมักจะนำสินค้าออกขายตามลำดับที่ซื้อมาหรือผลิตขึ้นมาก่อน กล่าวคือ ซื้อมาก่อนหรือผลิตก่อนจะขายออกไปก่อน ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงสินค้าเสื่อมสภาพหรือล้าสมัย

ดังนั้นข้อสมมติการไหลหรือกระแสของต้นทุน (Cost Flow Assumption) ตามวิธีเข้าก่อนออกก่อน จึงสอดคล้องกับการไหลของสินค้าหรือกระแสของสินค้า (Goods Flow) การคำนวณมูลค่าของสินค้าคงเหลือปลายงวด จึงใช้จำนวนหน่วยและราคาทุนต่อหน่วยของสินค้าที่ซื้อเข้ามาครั้งหลังสุดก่อน และหากไม่พอให้ใช้จำนวนหน่วยและราคาทุนต่อหน่วยของสินค้าในลำดับก่อนหน้าขึ้นไป ตามลำดับ จนครบตามจำนวนหน่วยของสินค้าคงเหลือปลายงวดที่เหลืออยู่

ตัวอย่าง กิจกรรมมีสินค้าคงเหลือต้นงวดและรายการซื้อขายสินค้าในระหว่างเดือน ดังนี้

วันที่	รายการ	จำนวนหน่วย	ราคาทุนต่อหน่วย (บาท)	ราคาขายต่อหน่วย (บาท)
1	สินค้าคงเหลือต้นงวด	200	10	
16	ซื้อสินค้า	500	12	
18	ขายสินค้า	400		20
25	ซื้อสินค้า	300	13	
30	ขายสินค้า	200		20

การวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวดตามวิธีเข้าก่อนออกก่อน สามารถใช้ได้กับวิธีการบันทึกบัญชีสินค้าเมื่อสิ้นงวดและวิธีการบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง ซึ่งถ้าใช้วิธีบันทึกบัญชี

สินค้าเมื่อสิ้นงวดจะคำนวณมูลค่าสินค้าคงเหลือตามจำนวนที่ตรวจนับได้ แต่ถ้าใช้วิธีบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่องจะมีการคำนวณสินค้าคงเหลือทุกครั้งที่มีการซื้อมาและขายไป

2.5.1 กรณีบันทึกบัญชีสินค้าเมื่อสิ้นงวด

จากการตรวจนับสินค้าคงเหลือที่มีอยู่จริง ณ วันสิ้นงวด ตรวจนับได้จำนวน 400 หน่วย ราคาของสินค้าที่จะนำมาคำนวณมูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวดได้แก่ราคาต่อหน่วยของสินค้าที่ซื้อเมื่อวันที่ 25 คือราคาหน่วยละ 13 บาท จำนวน 300 หน่วย และถัดขึ้นมาเป็นราคาที่ซื้อเมื่อวันที่ 16 คือ ราคาหน่วยละ 12 บาท จำนวน 100 หน่วย

ดังนั้นมูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวด คำนวณได้ดังนี้

วันที่	จำนวนหน่วย	ราคาต่อหน่วย (บาท)	มูลค่าสินค้าคงเหลือ (บาท)
25	300	13	3,900
16	<u>100</u>	12	<u>1,200</u>
รวม	<u>400</u>		<u>5,100</u>

สำหรับต้นทุนขายสินค้าจำนวนทั้งหมด 600 หน่วย คำนวณได้ดังนี้

วันที่	จำนวนหน่วย	ราคาทุนต่อหน่วย (บาท)	มูลค่ารวม (บาท)
1	200	10	2,000
16	<u>400</u>	12	<u>4,800</u>
รวมต้นทุนขาย	<u>600</u>		<u>6,800</u>

2.5.2 กรณีบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง

ถ้ากิจการใช้วิธีการบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง จะต้องคำนวณและบันทึกบัญชีต้นทุนขายทุกครั้งที่ย้ายสินค้าออกไป โดยถือหลักว่าสินค้าที่ซื้อมาก่อนจะถูกขายออกไปก่อน ดังนั้นกิจการจะทราบมูลค่าของสินค้าคงเหลือปลายงวดได้จากบัตรสินค้าในช่องคงเหลือ โดยถือหลักว่าสินค้าคงเหลือคือสินค้าที่ซื้อมาในครั้งหลังๆ

การคำนวณ : ในบัตรสินค้าช่องคงเหลือจะแยกแสดงสินค้าแต่ละรุ่นไว้คนละบรรทัด ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการคำนวณราคาทุนของสินค้าที่ขายไปในแต่ละครั้ง โดยสินค้าที่ซื้อมาก่อนจะถูกขายออกไปก่อน ดังนั้น วันที่ 18 ขายสินค้าไป 400 หน่วย สินค้าที่ขายออกไป ได้แก่ สินค้ารุ่น

ต้นทุน ราคาทุนหน่วยละ 10 บาท จำนวน 200 หน่วย และสินค้ารุ่นที่ซื้อมาเมื่อวันที่ 16 ราคาทุนหน่วยละ 12 บาท จำนวน 200 หน่วย รวมเป็นต้นทุนขาย 4,400 บาท ต่อมาวันที่ 30 ขายสินค้าไป 200 หน่วย สินค้าที่ขายออกไป ได้แก่ สินค้ารุ่นที่ซื้อเมื่อวันที่ 16 ราคาทุนหน่วยละ 12 บาท ดังนั้น วันที่ 30 จึงมีสินค้าคงเหลือปลายงวด 400 หน่วย คำนวณมูลค่าสินค้าคงเหลือได้ดังนี้

สินค้ารุ่นหลังสุด ราคาทุนหน่วยละ 13 บาท จำนวน 300 หน่วย	=	3,900	บาท
สินค้ารุ่นถัดมา ราคาทุนหน่วยละ 12 บาท จำนวน 100 หน่วย	=	<u>1,200</u>	บาท
รวม 400 หน่วย	=	<u>5,100</u>	บาท

จะเห็นว่า ตามวิธีเข้าก่อนออกก่อนไม่ว่าจะใช้วิธีการบันทึกบัญชีสินค้าเมื่อสิ้นงวดหรือวิธีการบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง มูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวดจะเท่ากันทั้งสองวิธี

ข้อดีของวิธีเข้าก่อนออกก่อน

- 1) การหมุนเวียนของต้นทุนสินค้าสอดคล้องกับการหมุนเวียนของสินค้า
- 2) มูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวดใกล้เคียงกับต้นทุนปัจจุบันของสินค้าที่จะซื้อเข้ามาทดแทน
- 3) เป็นวิธีที่ง่ายต่อการนำมาใช้ในการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือทั้งวิธีการบันทึกบัญชีสินค้า

เมื่อสิ้นงวดและวิธีการบันทึกบัญชีสินค้าแบบต่อเนื่อง

ข้อเสียของวิธีเข้าก่อนออกก่อน

ข้อเสียของวิธีเข้าก่อนออกก่อนจะเกิดขึ้นในกรณีที่ราคาสินค้าเปลี่ยนแปลงขึ้นลงอย่างมาก จะทำให้ต้นทุนขายที่รายงานในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเป็นต้นทุนของสินค้ารุ่นแรก ถ้าระดับราคาสินค้ามีแนวโน้มสูงขึ้น ต้นทุนขายที่คำนวณตามวิธีนี้จะต่ำลง ขณะที่รายได้เป็นปัจจุบันมากกว่า จึงอาจทำให้กำไรสุทธิสูงขึ้น และยอดสินค้าคงเหลือสูงขึ้น อาจทำให้การประเมินความสามารถในการทำกำไรผิดพลาดได้

2.6 วิธีต้นทุนมาตรฐาน (Standard Cost)

ตามวิธีต้นทุนมาตรฐาน กิจการจะต้องกำหนดต้นทุนขึ้นล่วงหน้าอย่างมีหลักเกณฑ์ภายใต้กระบวนการผลิตหรือการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้กำลังการผลิตในระดับปกติ เช่น ในการผลิตกางเกงยีนส์ 1 ตัว จะกำหนดต้นทุนมาตรฐานซึ่งจะต้องใช้วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต ดังตัวอย่างต่อไปนี้

รายการ	ปริมาณมาตรฐาน	ราคาหรืออัตรามาตรฐาน	ต้นทุนมาตรฐาน(บาท)
วัตถุดิบทางตรง	1.5 หลา	150 บาทต่อหลา	225.00
ค่าแรงงานทางตรง	0.8 ชั่วโมง	120 บาทต่อชั่วโมง	96.00
ค่าใช้จ่ายการผลิต			
- ผันแปร	0.8 ชั่วโมง	108 บาทต่อชั่วโมง	86.40
- คงที่	0.8 ชั่วโมง	72 บาทต่อชั่วโมง	57.60
รวม			465.00

ดังนั้น ถ้ากิจการมีกองเงินสำรองเหลือปลายงวด 100 ตัว มูลค่าของสินค้าคงเหลือปลายงวด จะเท่ากับ 46,500 บาท

วิธีต้นทุนมาตรฐานอาจนำมาใช้เพื่อความสะดวก หากวิธีการประมาณต้นทุนดังกล่าวให้ผลใกล้เคียงกับต้นทุนจริง และกิจการจะต้องมีการทบทวนต้นทุนมาตรฐานอยู่เสมอพร้อมทั้งปรับปรุงเมื่อจำเป็นเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

2.7 วิธีราคาขายปลีก (Retail Method)

วิธีนี้มักใช้กับกิจการค้าปลีกเพื่อวัดมูลค่าต้นทุนสินค้าคงเหลือที่มีกำไรใกล้เคียงกันและมีการเปลี่ยนแปลงชนิดสินค้าเป็นจำนวนมากอย่างรวดเร็ว ซึ่งในทางปฏิบัติไม่อาจใช้วิธีการต้นทุนอื่นได้ ต้นทุนของสินค้าคงเหลือนี้สามารถคำนวณหาได้โดยใช้มูลค่าขายของสินค้าหักด้วยอัตราร้อยละของกำไรขั้นต้นที่เหมาะสม อัตรากำไรขั้นต้นนี้ต้องคำนึงถึงสินค้าคงเหลือที่มีการลดราคาให้ต่ำกว่าราคาขายเดิม โดยปกติมักจะใช้อัตราร้อยละถัวเฉลี่ยของแผนกขายปลีกแต่ละแผนก

3. ข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือตามมาตรฐานการบัญชี

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 2 (ปรับปรุง 2552) เรื่องสินค้าคงเหลือ มีข้อกำหนดที่สำคัญเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือ ดังนี้

3.1 การเลือกใช้เกณฑ์ราคาทุน

กิจการจะใช้วิธีการคำนวณมูลค่าของสินค้าคงเหลือตามเกณฑ์ราคาทุนด้วยวิธีใดนั้น มีข้อพึงปฏิบัติคือกิจการต้องใช้วิธีการคำนวณวิธีเดียวกันสำหรับสินค้าคงเหลือทุกชนิดที่มีลักษณะ และการใช้คล้ายคลึงกัน ส่วนสินค้าที่มีลักษณะและการใช้ต่างกันอาจใช้วิธีการคำนวณราคาทุนที่แตกต่างกันไปได้หากเหมาะสม ตัวอย่างเช่น สินค้าคงเหลือของส่วนงานปฏิบัติการหนึ่งอาจมีการใช้สินค้าคงเหลือชนิดเดียวกันที่แตกต่างไปจากส่วนงานปฏิบัติการอีกแห่งหนึ่งก็ได้ อย่างไรก็ตาม ความ

แตกต่างทางด้านสถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของสินค้าคงเหลือไม่ใช่เหตุผลที่เพียงพอที่กิจการจะใช้วิธีการคำนวณต้นทุนที่แตกต่างกัน

3.2 การแสดงรายการสินค้าคงเหลือ ณ วันสิ้นงวด

ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน กิจการต้องแสดงสินค้าคงเหลือในงบแสดงฐานะการเงินตามราคาทุนหรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับแล้วแต่มูลค่าใดจะต่ำกว่า ดังนั้นจึงต้องมีการคำนวณหามูลค่าสุทธิที่จะได้รับของสินค้าคงเหลือเพื่อใช้เปรียบเทียบกับราคาทุนและใช้มูลค่าที่ต่ำกว่าเป็นมูลค่าของสินค้าคงเหลือปลายงวดนั้น

3.3 ความหมายของมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 2 (ปรับปรุง 2552) เรื่องสินค้าคงเหลือ ได้ให้ความหมายของมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ (**Net Realizable Value: NRV**) ว่า หมายถึง ราคาโดยประมาณที่คาดว่าจะขายได้ตามลักษณะการประกอบธุรกิจตามปกติ หักด้วยประมาณการต้นทุนในการผลิตสินค้านั้นให้เสร็จ และต้นทุนอื่นที่จำเป็นต้องจ่ายไปเพื่อให้ขายสินค้านั้นได้

จะเห็นว่า มูลค่าสุทธิที่จะได้รับ คือจำนวนเงินสุทธิที่กิจการคาดว่าจะได้รับจากการขายสินค้าตามลักษณะการประกอบธุรกิจตามปกติของกิจการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงมูลค่าเฉพาะของกิจการ ในขณะที่มูลค่ายุติธรรม (Fair Value) สะท้อนให้เห็นถึงจำนวนเงินซึ่งจะได้รับจากการแลกเปลี่ยนของสินค้าชนิดเดียวกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายที่มีความรอบรู้ และเต็มใจในการแลกเปลี่ยนในตลาด ดังนั้นมูลค่าสุทธิที่จะได้รับของสินค้าคงเหลืออาจจะไม่เท่ากับมูลค่ายุติธรรม หักด้วยต้นทุนในการขายก็ได้

จากความหมายข้างต้น การคำนวณหามูลค่าสุทธิที่จะได้รับ จะทำได้ดังนี้

ราคาโดยประมาณที่คาดว่าจะขายได้		xx
หัก ประมาณการต้นทุนในการผลิตสินค้านั้นให้เสร็จ	xx	
ต้นทุนอื่นที่จำเป็นต้องจ่ายไปเพื่อให้ขายสินค้านั้นได้	<u>xx</u>	<u>xx</u>
มูลค่าสุทธิที่จะได้รับ		<u>xx</u>

ตัวอย่าง บริษัท รุ่งฟ้า จำกัด (มหาชน) ผลิตและจำหน่ายสินค้า 3 ชนิด มูลค่าสุทธิที่จะได้รับของสินค้าคงเหลือจะเป็นดังนี้

หน่วย: บาท

สินค้า	ราคาที่เราคาดว่าจะขายได้ (1)	ต้นทุนในการผลิตสินค้าให้เสร็จ และต้นทุนอื่นที่จำเป็นต้องจ่าย เพื่อให้ขายสินค้าได้ (2)	มูลค่าสุทธิที่จะได้รับ (3) = (1) - (2)
เอ	100	20	80
บี	230	10	220
ซี	500	30	470
รวม			770

สำหรับการประมาณราคาที่เราคาดว่าจะขายได้และต้นทุนในการผลิตสินค้าให้เสร็จ รวมถึงการประมาณการต้นทุนอื่นที่จำเป็นต้องจ่ายเพื่อให้ขายสินค้าได้นั้น กิจการควรปฏิบัติดังนี้

(1) มีการอ้างอิงกับหลักฐานที่เชื่อถือได้มากที่สุด ในขณะที่ทำการประมาณการ รวมถึงให้พิจารณาการเปลี่ยนแปลงของราคาหรือต้นทุนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังวันสิ้นงวด ซึ่งยืนยันว่าสถานการณ์นั้นได้ปรากฏอยู่แล้ว ณ วันสิ้นงวด

(2) ให้พิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของกิจการในการถือครองสินค้าคงเหลือ เช่น

- สินค้าที่กิจการถือไว้เพื่อขายหรือให้บริการตามสัญญาที่แน่นอน มูลค่าสุทธิที่จะได้รับของสินค้าคงเหลือนั้นให้ถือตามราคาที่กำหนดไว้ในสัญญานั้น

- สำหรับสินค้าคงเหลือส่วนที่กิจการถือครองไว้เกินกว่าจำนวนตามสัญญาการขายนั้น มูลค่าสุทธิที่จะได้รับของสินค้าคงเหลือนั้น ให้ถือตามราคาขายโดยทั่วไป

3.4 การรับรู้เมื่อมูลค่าสุทธิที่จะได้รับของสินค้าต่ำกว่าราคาทุน มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 2 (ปรับปรุง 2552) เรื่องสินค้าคงเหลือ มีข้อกำหนดดังนี้

- มูลค่าที่ลดลงของสินค้าคงเหลือเนื่องจากการปรับมูลค่าให้เท่ากับมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ ต้องบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่ปรับมูลค่าสินค้าให้ลดลง

- ต่อมาภายหลัง หากมูลค่าสุทธิที่จะได้รับจากการประเมินราคาใหม่มีมูลค่าสูงขึ้น ให้บันทึกกลับรายการที่เคยบันทึกปรับลดราคาสินค้าคงเหลือนั้น โดยให้บันทึกกลับรายการได้ไม่เกินจำนวนปรับลดที่มีอยู่เดิม และให้นำจำนวนที่เพิ่มขึ้นนี้ไปหักจากต้นทุนขายในงวดบัญชีที่ราคาของสินค้านั้นกลับมีมูลค่าสูงขึ้นหรือในงวดที่มีการกลับรายการนั้น นั่นเอง

3.5 การเปรียบเทียบราคาทุนกับมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ ตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดให้ กิจการจะต้องแสดงสินค้าคงเหลือในงบแสดงฐานะการเงินตามราคาทุนหรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับแล้วแต่มูลค่าใดจะต่ำกว่า ดังนั้นจึงต้องมีการคำนวณหามูลค่าสุทธิที่จะได้รับของสินค้าคงเหลือเพื่อ

ใช้เปรียบเทียบกับราคาทุนและใช้มูลค่าที่ต่ำกว่าเป็น เป็นมูลค่าของสินค้าคงเหลือปลายงวด (Lower of Cost or Net Realizable Value) นั้น การเปรียบเทียบสามารถทำได้โดยการเปรียบเทียบสินค้าแต่ละรายการ หรือจะเปรียบเทียบจากกลุ่มสินค้าที่มีลักษณะเหมือนกันก็ได้

(1) การเปรียบเทียบสินค้าแต่ละรายการ วิธีนี้จะพิจารณาสินค้าที่แต่ละรายการแล้วใช้มูลค่าที่ต่ำกว่าของแต่ละรายการ นำมารวมกันเป็นมูลค่าของสินค้าคงเหลือปลายงวด

(2) การเปรียบเทียบจากกลุ่มสินค้า โดยการรวมราคาทุน และรวมมูลค่าสุทธิที่จะได้รับของสินค้าแต่ละกลุ่ม แล้วใช้ยอดรวมที่ต่ำกว่าเป็นมูลค่าของสินค้าคงเหลือปลายงวด

3.6 การพิจารณาปรับลดราคาทุนให้เท่ากับมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ มาตรฐานการบัญชีให้แนวทางการพิจารณาว่า กิจการอาจต้องตีราคาสินค้าคงเหลือลดลงจากราคาทุนให้เท่ากับมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ หากปรากฏกรณีใดกรณีหนึ่งหรือทั้งหมด ดังต่อไปนี้

- สินค้าคงเหลือเกิดความเสียหาย
- สินค้าคงเหลือเกิดความล้าสมัยบางส่วนหรือทั้งหมด
- สินค้าคงเหลือนั้นมีราคาขายลดต่ำลง
- ประมาณการต้นทุนในการทำต่อให้เสร็จมีจำนวนเพิ่มขึ้น
- ประมาณการต้นทุนที่เกิดขึ้นเพื่อทำให้สินค้านั้นขายได้จำนวนเพิ่มขึ้น

การลดมูลค่าของสินค้าคงเหลือให้เท่ากับมูลค่าสุทธิที่จะได้รับนั้น ถือได้ว่าเป็นไปตามหลักความระมัดระวัง (Prudence) และสอดคล้องกับแนวความคิดที่ว่า สินทรัพย์ไม่ควรแสดงมูลค่าตามบัญชีที่สูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับจากการขายหรือประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้สินทรัพย์นั้น

การพิจารณาปรับลดราคาสินค้าคงเหลือให้เท่ากับมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ ให้กระทำได้ดังนี้

- 1) พิจารณาจากสินค้าแต่ละรายการ (กิจการส่วนใหญ่มักใช้วิธีนี้)
- 2) พิจารณาเป็นกลุ่มสินค้าที่มีลักษณะเหมือนกันหรือมีความเกี่ยวพันกัน เช่น เป็นสินค้าที่อยู่ในสายผลิตภัณฑ์เดียวกันที่มีวัตถุประสงค์หรือการใช้ประโยชน์ขั้นสุดท้ายเหมือนกัน หรือมีการผลิตหรือขายในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เดียวกัน และในทางปฏิบัติไม่สามารถแยกจากรายการอื่นในสายผลิตภัณฑ์เดียวกันได้ เป็นต้น

3) สำหรับการให้บริการ การปรับลดต้นทุนการให้บริการให้พิจารณาปรับลดแยกตามงานแต่ละงาน เนื่องจากผู้ให้บริการมักคำนวณต้นทุนแยกตามงานบริการแต่ละงาน เพื่อกำหนดราคาค่าบริการในแต่ละงานให้เหมาะสมตามงานที่ทำ

4) สำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุอื่นที่ถือไว้เพื่อใช้ในการผลิตสินค้า ถ้ากิจการคาดได้ว่าสินค้าสำเร็จรูปที่ผลิตจากวัตถุดิบหรือวัสดุนั้นจะขายได้ในราคาเท่ากับหรือสูงกว่าราคาทุน กิจการไม่ต้องปรับมูลค่าวัตถุดิบหรือวัสดุนั้นให้ลดต่ำกว่าราคาทุน

อย่างไรก็ตาม เมื่อการที่ราคาวัตถุดิบหรือราคาวัสดุลดลงเป็นข้อบ่งชี้ว่า ต้นทุนของสินค้าสำเร็จรูปนั้นสูงกว่ามูลค่าสุทธิที่จะได้รับ กิจการต้องปรับลดมูลค่าวัตถุดิบหรือมูลค่าวัสดุนั้นลงให้เท่ากับมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ และอาจถือว่าต้นทุนเปลี่ยนแปลงของวัตถุดิบเป็นมูลค่าที่ดีที่สุดในการกำหนดมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ

5) กิจการต้องประเมินมูลค่าสุทธิที่จะได้รับใหม่ในแต่ละงวดบัญชีถัดไป เมื่อปรากฏว่าสถานการณ์ที่ทำให้มีการปรับลดมูลค่าสินค้าคงเหลือให้ต่ำกว่าราคาทุนได้หมดไปแล้ว หรือมีหลักฐานที่ชัดเจนว่ามูลค่าสุทธิที่จะได้รับเพิ่มขึ้น เช่น สถานการณ์ทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ราคาขายของสินค้าคงเหลือนั้นมีราคาที่สูงขึ้น เป็นต้น

กรณีดังกล่าวข้างต้น มาตรฐานการบัญชีกำหนดให้กิจการบันทึกถ้อยรายการ “ปรับลดมูลค่าสินค้าคงเหลือ” (ได้ไม่เกินจำนวนของมูลค่าที่ปรับลดเดิม) เพื่อให้มูลค่าตามบัญชีใหม่แสดงมูลค่าด้วยราคาทุนหรือมูลค่าสุทธิที่จะได้รับ (ที่ปรับปรุงใหม่) แล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่า

3.7 การรับรู้เมื่อมีผลขาดทุนอื่นที่เกี่ยวข้องกับสินค้าคงเหลือ มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 2 (ปรับปรุง 2552) เรื่องสินค้าคงเหลือ กำหนดว่า ผลขาดทุนทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับสินค้าคงเหลือ เช่น ผลขาดทุนจากสินค้าสูญหาย เสียหายหรือถูกทำลาย เป็นต้น กิจการต้องบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่มีผลขาดทุนเกิดขึ้น โดยเดบิตบัญชีผลขาดทุนจากสินค้าสูญหายและเครดิตบัญชีสินค้าคงเหลือ บัญชีผลขาดทุนจากสินค้าสูญหายเป็นบัญชีประเภทค่าใช้จ่าย โดยแสดงเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายในการบริหารในงวดที่มีผลขาดทุนเกิดขึ้น

4. ผลการเลือกวิธีวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือตามเกณฑ์ราคาทุนที่แตกต่างกัน

อังครัดน์ เปรียบจริยวัฒน์ (2549) กล่าวว่า ทางเลือกในการนำวิธีการบัญชีแบบ “เข้าก่อน – ออกก่อน” “เข้าหลังออกก่อน” หรือ “ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก” มาใช้ในการบันทึกบัญชีสินค้าคงเหลือ และต้นทุนขาย จะมีผลกระทบต่องบกำไรขาดทุน งบดุล และอัตราส่วนทางการเงินของกิจการ นอกจากนั้น ทางเลือกที่กิจการใช้ยังมีผลกระทบต่อกระแสเงินสด ซึ่งจะมีผลต่อการจ่ายภาษีของกิจการด้วย นอกจากนี้ยังกล่าวว่า ในทางปฏิบัติกิจการมักจะใช้วิธีการบัญชีสินค้าคงเหลือมากกว่าหนึ่งวิธี กิจการอาจใช้วิธีการที่ต่างกันสำหรับการดำเนินงานในต่างประเทศ เนื่องจากวิธีเข้าหลังออกก่อนไม่แพร่หลายในประเทศอื่นนอกจากสหรัฐอเมริกา หรือกิจการอาจใช้วิธีการบัญชีสินค้าคงเหลือที่แตกต่างกันสำหรับส่วนงานหนึ่ง ๆ ปัจจัยเหล่านี้ อาจช่วยเสริมให้มีการตกแต่งผลกระทบของการรายงานสินค้าคงเหลือในงบกำไรขาดทุนและงบดุล สำหรับกิจการในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งดำเนินงานภายใต้สถานการณ์ที่ราคาสินค้ามีการเพิ่มสูงขึ้น ผลประโยชน์จากกระแสเงินสดของ

วิธีเข้าหลังออกก่อน มักจะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้บริหารตัดสินใจเลือกใช้วิธีนี้ อย่างไรก็ตาม มาตรฐานการบัญชีของไทยไม่อนุญาตให้ใช้วิธีเข้าหลังออกก่อน ทำให้นักวิเคราะห์ไม่มีความยุ่งยากในการวิเคราะห์ผลกระทบของรายการสินค้าคงเหลือที่มีผลต่องบการเงินมากนัก

พรรณนิภา รอดวรรณะ (2553) กล่าวว่า ในการวิเคราะห์งบการเงินโดยการเปรียบเทียบกับกิจการอื่นในอุตสาหกรรมเดียวกันนั้น ผู้วิเคราะห์ต้องระมัดระวังในเรื่องวิธีการบัญชีที่แต่ละกิจการนำมาใช้อาจจะแตกต่างกัน เช่น การคำนวณราคาทุนของสินค้าคงเหลือต่างกัน โดยกิจการสามารถเลือกใช้ทางเลือกในการวัดมูลค่าราคาสินค้าคงเหลือซึ่งมีหลายวิธี เช่น วิธีราคาเฉพาะเจาะจง วิธีเข้าก่อนออกก่อน วิธีถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ เป็นต้น ซึ่งจะมีผลทำให้การคำนวณต้นทุนขายและสินค้าคงเหลือที่แตกต่างกันไป

ธัญญ์รัศม์ วศวรรณวัฒน์ (2556) กล่าวว่า สินค้าคงเหลือเป็นรายการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อกิจการ เพราะจะมีผลกระทบโดยตรงทั้งต่อการแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ โดยสินค้าคงเหลือจัดเป็นสินทรัพย์หมุนเวียนที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในสินทรัพย์รวมของกิจการ ส่วนต้นทุนของสินค้าที่ขายไปแล้วจัดเป็นรายการประเภทค่าใช้จ่ายรายการแรกและมักมีจำนวนมากที่สุดในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ โดยเฉพาะสำหรับกิจการที่ขายสินค้า ดังนั้นข้อมูลสินค้าคงเหลือที่ถูกต้องและครบถ้วนจึงมีความสำคัญต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้ข้อมูลในงบการเงิน

การวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือตามวิธีเข้าก่อนออกก่อน จะทำให้มูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวดที่แสดงในงบแสดงฐานะการเงินใกล้เคียงกับต้นทุนปัจจุบันที่สามารถซื้อมาทดแทน แต่ต้นทุนขายจะค่อนข้างต่ำ เพราะต้นทุนขายตามวิธีเข้าก่อนออกก่อนคำนวณจากราคาสินค้ารุ่นแรกๆ ที่มักจะมีราคาต่ำกว่าสินค้าที่ซื้อรุ่นหลังๆ

ส่วนการวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือตามวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก มูลค่าสินค้าคงเหลือปลายงวดที่แสดงในงบแสดงฐานะการเงินจะใกล้เคียงกับวิธีเข้าก่อนออกก่อน ถ้าอัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือสูง เพราะมูลค่าของสินค้าที่ซื้อในระหว่างงวดทั้งหมดจะถูกนำมาถัวเฉลี่ยด้วยปริมาณสินค้าทั้งหมด ทำให้ได้ราคาถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักใกล้เคียงกับราคาของสินค้ารุ่นหลังๆ เป็นไปตามข้อสมมติกระแสของต้นทุน (Flow of Cost) ตามวิธีเข้าก่อนออกก่อน

การเลือกใช้วิธีการวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือที่แตกต่างกันมีผลทำให้มูลค่าสินทรัพย์ในงบแสดงฐานะการเงิน และค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จแตกต่างกัน ถ้าเดิมกิจการเคยใช้วิธีเข้าก่อนออกก่อนแล้วต่อมาเปลี่ยนเป็นวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก กรณีเช่นนี้ถือว่าเป็น การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี (Change in Accounting Policy) จึงมีผลกระทบต่องบการเงิน โดยต้องปรับข้อมูลเปรียบเทียบทุกงวดที่น่าเสนอในงวดปัจจุบัน ซึ่งเรียกว่า การปรับย้อนหลัง (Retrospective

Treatment) เสมือนหนึ่งว่ากิจการได้ใช้นโยบายการบัญชีใหม่มาโดยตลอด และกิจการต้องเปิดเผยข้อมูลตามที่มาตรฐานการบัญชีฉบับที่กำหนดด้วย

5.บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5.1 ความหมายของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

บริษัทจดทะเบียน (listed company) หมายถึง บริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนหลักทรัพย์ของบริษัท เพื่อให้มีการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียน (listed security) ในตลาดหลักทรัพย์ได้ โดยทั้งหลักทรัพย์จดทะเบียนและบริษัทจดทะเบียนผู้ออกหลักทรัพย์นั้น จะต้องมีคุณสมบัติตรงตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด และเป็นไปตามข้อตกลงการจดทะเบียนหลักทรัพย์ (listing agreement) ประเภทของหลักทรัพย์จดทะเบียนสามารถแบ่งออกเป็น หุ้นสามัญ (ordinary share) หุ้นบุริมสิทธิ (preferred share) หุ้นกู้ (debenture) หุ้นกู้แปลงสภาพ (convertible debenture) ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญ ซื้อหุ้นบุริมสิทธิ ซื้อหุ้นกู้ หรือซื้อหน่วยลงทุน (warrant) ใบสำคัญแสดงสิทธิระยะสั้น (short-term warrant) และหน่วยลงทุน (unit trust)

5.2 ประโยชน์ของการเข้าเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การเข้าเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีประโยชน์ต่อบริษัทและต่อผู้ถือหุ้นดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : 2557)

5.2.1 ประโยชน์ต่อบริษัท

ก. แหล่งระดมเงินทุนระยะยาว บริษัทสามารถระดมทุนจากประชาชนเพื่อนำไปใช้ เป็นเงินทุนหมุนเวียนหรือขยายธุรกิจได้โดยง่ายและรวดเร็ว ซึ่งก่อให้เกิดความได้เปรียบในด้านการแข่งขัน รวมทั้งช่วยให้มีโครงสร้างทางการเงินที่เหมาะสมต่อการดำเนินกิจการ และยังเป็น การเปิดโอกาสในการเลือกระดมทุนผ่านการออกหลักทรัพย์ประเภทอื่น ๆ ได้ง่ายขึ้นภายหลังการเข้าจดทะเบียน เช่น หุ้นกู้ หุ้นกู้แปลงสภาพ เป็นต้น

ข. ภาพลักษณ์ ช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ในฐานะที่บริษัทได้ผ่านการพิจารณาจากหน่วยงานที่กำกับดูแลให้เข้าเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงถือได้ว่าบริษัทเป็นบริษัทที่มีผลการดำเนินงานที่ดีและมีฐานะมั่นคงในระดับหนึ่ง รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใส ภาพลักษณ์ที่ดีนี้จะก่อให้เกิดคุณประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของบริษัท เช่น ความน่าเชื่อถือ อำนาจในการต่อรอง เป็นต้น และสร้างความตระหนัก ตลอดจนความนิยมในผลิตภัณฑ์หรือบริการของบริษัทโดยทางอ้อมอีกด้วย

ค. จุดเริ่มต้นในการเชื่อมโยงหรือขยายธุรกิจกับธุรกิจต่างประเทศ โดยช่วยจูงใจให้ธุรกิจต่างชาติมีความสนใจเข้าร่วมลงทุน เกื้อหนุนให้เกิดการขยายตัวทางธุรกิจอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มความแข็งแกร่งให้แก่บริษัท เพราะสามารถร่วมมือกันทั้งในด้านการตลาด การผลิต เทคโนโลยี การเงิน และบุคลากร ย่อมส่งผลให้เกิดความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน

ง. การสร้างความรับผิดชอบและการบริหารแบบมีอาชีพ โดยช่วยกระตุ้นให้บริษัทบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและรัดกุมมากขึ้น เนื่องจากบริษัทจะอยู่ในความสนใจของผู้ลงทุน ราคาหุ้นของบริษัทจะสะท้อนความเชื่อมั่นของสาธารณชนที่มีต่อบริษัทในระดับหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันก็จะเป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลการบริหารกิจการให้เป็นที่น่าพอใจที่จะเป็นช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพและเพิ่มพูนประสิทธิผลในการประกอบธุรกิจอันจะเป็นผลประโยชน์แก่ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย

จ. ความภาคภูมิใจของบุคลากรของบริษัท การที่บริษัทมีผลประกอบการและภาพลักษณ์ที่ดี มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับและรู้จักกันอย่างแพร่หลาย ย่อมทำให้บุคลากรของบริษัทเกิดความรู้สึกที่ดีต่อบริษัท ผู้บริหารจึงควรใช้สิ่งนี้ให้เป็นประโยชน์โดยการสร้างความยึดมั่นหรือค่านิยมร่วม (shared value) ให้เกิดขึ้น การกระตุ้นให้บุคลากรทุกฝ่ายได้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการสร้างชื่อเสียงและเกียรติคุณของบริษัท ก็จะเกิดประโยชน์อันมหาศาลกับบริษัทในระยะยาว

ฉ. สิทธิประโยชน์ทางภาษี บริษัทจดทะเบียนจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีในกรณีที่บริษัทจดทะเบียนไปถือหุ้นของบริษัทอื่นที่จัดตั้งตามกฎหมายไทยหรือกองทุนรวมหรือบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เงินปันผลที่ได้รับจากบริษัทดังกล่าวได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ โดยไม่ต้องนำมารวมเป็นรายได้ของบริษัทเพื่อเสียภาษี แต่เงินที่ได้รับดังกล่าวต้องเป็นเงินที่ได้รับจากหุ้นหรือหน่วยลงทุนที่ถือไว้ไม่น้อยกว่า 3 เดือนก่อน และหลังวันที่ได้รับเงินได้

5.2.2 ประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้น

ก. เสริมสร้างสภาพคล่อง การเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ช่วยเสริมสร้างสภาพคล่องให้กับผู้ถือหุ้นของบริษัท เนื่องจากผู้ถือหุ้นสามารถซื้อขายเปลี่ยนมือหรือเปลี่ยนเป็นเงินสดได้สะดวก และง่ายในเวลาที่ต้องการ ตลอดจนทราบมูลค่าที่แท้จริงของหุ้นตามความต้องการของตลาดและใช้เป็นหลักประกันในการกู้ยืมได้

ข. ความคุ้มครองในการลงทุน ผู้ถือหุ้นจะได้รับความคุ้มครองในการลงทุนเนื่องจากตลาดหลักทรัพย์ฯ มีกฎระเบียบในการกำกับการซื้อขายหลักทรัพย์และการเปิดเผยข้อมูลเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้ถือหุ้น และได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง พอเพียง และทันเวลา

ค. สิทธิประโยชน์ทางภาษี บุคคลธรรมดาที่เป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจดทะเบียนจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี กล่าวคือ เงินได้จากการขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้รับ

ยกเว้นไม่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษี และเงินปันผลที่ได้รับจากบริษัทจดทะเบียนจะถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย 10% ซึ่งผู้มีเงินได้ที่อยู่ในประเทศไทยมีสิทธิที่จะเลือกดำเนินการ โดยไม่นำเงินปันผลดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ (เฉพาะผู้มีเงินได้ที่ไม่ขอรับเงินภาษีที่ถูกหักไว้คืนหรือไม่ขอเครดิตภาษีที่ถูกหักไว้คืนไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) หรือเลือกนำเงินปันผลดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ โดยจะได้รับการเครดิตภาษีคืนในภายหลัง

5.3 การเข้าเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การพิจารณาหุ้นสามัญของบริษัทต่าง ๆ เข้าเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะพิจารณาทั้งจากคุณสมบัติของหุ้นสามัญและคุณสมบัติของบริษัทที่ยื่นคำขอ โดยคุณสมบัติของหุ้นสามัญ ต้องเป็นหุ้นระบุชื่อผู้ถือ และไม่มีข้อจำกัดในการโอนหุ้น เว้นแต่ข้อจำกัดที่เป็นไปตามกฎหมายที่ระบุไว้ในข้อบังคับบริษัท ส่วนคุณสมบัติของบริษัทที่ยื่นคำขอ โดยทั่วไปพิจารณาจากสถานะการเป็นบริษัทมหาชนจำกัดหรือนิติบุคคลที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น โดยเฉพาะ หุ้นสามัญที่ชำระแล้วภายหลังการเสนอขายหุ้นแก่ประชาชน ผลการดำเนินงาน การกระจายการถือหุ้นรายย่อย และการบริหารงาน

5.4 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ต้องแสดงความเป็นมืออาชีพมากกว่าบริษัททั่วไป และจากความต้องการที่จะระดมเงินทุนจากประชาชนก็ย่อมจะต้องมีความโปร่งใส เป็นธรรม และไม่มีผลประโยชน์ขัดแย้ง ดังนั้นจึงมีหน่วยงานหลายแห่งเข้ามาเกี่ยวข้องรวมถึงการกำกับดูแลความเป็นมาตรฐาน ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแบ่งได้เป็น 9 กลุ่ม ดังนี้

5.4.1 สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลตลาดทุนในภาพรวม จึงมีหน้าที่ดูแลคุณสมบัติของบริษัทจดทะเบียนที่ต้องการระดมทุนจากประชาชนทั่วไปหรือที่เรียกว่าการทำ IPO (Initial Public Offering) ซึ่งเป็นการขายหลักทรัพย์ในตลาดแรก เป็นเรื่องที่มีผลกระทบในวงกว้าง การกำกับดูแลก็เพื่อให้แน่ใจได้ว่าบริษัทจดทะเบียนรักษาสิทธิประโยชน์ของผู้ถือหุ้น ปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเป็นธรรม และเปิดเผยข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจลงทุน

5.4.2 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หลังจากทำ IPO แล้วก็ต้องมีตลาดรองสำหรับซื้อขายหลักทรัพย์ที่ผ่านตลาดแรกมาแล้ว ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการซื้อขายหลักทรัพย์ตลอดจนบริการที่เกี่ยวข้อง ดูแลให้การซื้อขายเป็นไปอย่างคล่องตัว มีความยุติธรรม และคัดสรรหลักทรัพย์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมให้เข้ามาซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ได้ จึงอาจเปรียบได้กับห้างสรรพสินค้าที่มีสินค้าคุณภาพดีหลากหลายชนิดให้เลือกซื้อ

5.4.3 กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจดทะเบียน กำกับดูแล และบริการข้อมูลธุรกิจ ดังนั้นบริษัทจะต้องติดต่อกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เช่น การแปรสภาพกิจการจากบริษัทจำกัดเป็นบริษัทมหาชนจำกัด การเปลี่ยนแปลงข้อมูลในหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับของบริษัท การประชุมผู้ถือหุ้น เป็นต้น

5.4.4 ผู้สอบบัญชี (auditor) การจะเป็นบริษัทจดทะเบียนนั้น ก่อนอื่นต้องมีระบบรายงานข้อมูลทางการเงินที่เป็นมาตรฐาน สามารถเปรียบเทียบได้กับบริษัทอื่นในอุตสาหกรรมเดียวกัน และเพียงพอสำหรับผู้ลงทุนใช้ในการตัดสินใจ ผู้สอบบัญชีจะต้องได้รับความเห็นชอบจาก ก.ล.ต. และควรแต่งตั้งผู้สอบบัญชีอย่างน้อย 2 ท่าน เพื่อกรณีที่ ท่านใดท่านหนึ่งติดภาระกิจไม่สามารถรับรองงบการเงินของบริษัทได้ในระยะเวลาที่กำหนด

5.4.5 ที่ปรึกษาทางการเงิน (financial advisor) เป็นผู้ช่วยเตรียมความพร้อมในการทำ IPO และเข้าจดทะเบียน โดยศึกษาข้อมูลของบริษัทอย่างละเอียดในทุก ๆ ด้าน (กระบวนการนี้เรียกกันว่าทำ due diligence) เพื่อประเมินคุณสมบัติของบริษัทว่าครบถ้วนพอที่จะเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนและเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หรือไม่ ตั้งแต่ด้านการดำเนินธุรกิจ และการจัดการต่าง ๆ การจัดโครงสร้างเงินทุนและโครงสร้างธุรกิจ ตลอดจนให้คำแนะนำในการปรับระบบการบริหารจัดการ เพื่อให้บริษัทมีคุณสมบัติพร้อมสำหรับการยื่นคำขอต่อ ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5.4.6 ผู้จัดการจำหน่ายและรับประกันการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ (underwriter) เป็นผู้ช่วยกระจายหุ้นของบริษัทให้ออกไปสู่ผู้ลงทุนอย่างกว้างขวาง เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าบริษัทจะสามารถขายหุ้นแก่ผู้ลงทุนได้ตามจำนวนและราคาที่เหมาะสม และได้รับเงินครบตามแผนที่วางไว้

5.4.7 ที่ปรึกษากฎหมาย (lawyer) การขายหุ้นแก่บุคคลทั่วไปมีเรื่องของกฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้อง ที่ปรึกษากฎหมายจะช่วยให้คำแนะนำและดำเนินการจัดเตรียมเอกสาร จัดการขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับข้อกฎหมาย เช่น การให้ความเห็นในเรื่องข้อจำกัดการโอนหุ้น ข้อพิพาทที่อาจมีผลกระทบต่อบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ การจดทะเบียนแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัด ที่ปรึกษากฎหมายอาจทำหน้าที่ร่วมกับที่ปรึกษาทางการเงินในการปรับปรุงข้อตกลงข้อสัญญาทางกฎหมาย และข้อบังคับของบริษัทให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของ ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5.4.8 ผู้ประเมินราคา (valuer) สินทรัพย์บางรายการของบริษัทอาจมีมูลค่าแตกต่างจากมูลค่าที่ปรากฏในงบการเงิน หรือกรณีบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ต้องประเมินราคาที่ดินและโครงการระหว่างการพัฒนา ซึ่งผู้ประเมินราคาต้องประเมินราคาสินทรัพย์ของบริษัทใหม่ เพื่อให้สะท้อนมูลค่าทรัพย์สินที่แท้จริง รวมทั้งประกอบการพิจารณากำหนดราคาหุ้นที่เหมาะสมในการเสนอขาย ผู้ประเมินราคานี้ต้องได้รับความเห็นชอบจาก ก.ล.ต.

5.4.9 บริษัทศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด (Thailand Securities Depository Co., Ltd.: TSD) เมื่อบริษัทขายหุ้นเพิ่มต่อประชาชนทั่วไป จะทำให้บริษัทมีผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นจำนวนมาก TSD จะเป็นนายทะเบียนหลักทรัพย์ จัดทำทะเบียนผู้ถือหุ้นให้ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ รวมถึงให้บริการนำหุ้นเข้าฝากในระบบไร้ใบหุ้น (scripless) สำหรับผู้ถือหุ้นที่ไม่ต้องการใบหุ้น นอกจากนั้น TSD ยังให้บริการแจ้งข่าวสารและจ่ายสิทธิประโยชน์ต่างๆ ให้กับผู้ถือหุ้นด้วย เช่น จัดส่งเอกสารเชิญประชุมผู้ถือหุ้น จ่ายเงินปันผล และแจ้งสิทธิของซื้อหุ้นเพิ่มทุน เป็นต้น ซึ่ง TSD นี้เป็นบริษัทย่อยของตลาดหลักทรัพย์นั่นเอง

5.5 การเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียน

ในการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์นั้น การใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุนถือเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่ง ดังนั้นเพื่อให้ผู้ลงทุนได้รับข้อมูลที่ครบถ้วนถูกต้องและเท่าเทียมกัน ตลาดหลักทรัพย์จึงกำหนดแนวทางปฏิบัติในการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียนไว้ 6 ประการดังนี้

5.5.1 การเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญให้กับประชาชนทราบโดยทันที ข้อมูลสารสนเทศที่บริษัทจดทะเบียนต้องเปิดเผยโดยทันที ได้แก่ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือเหตุการณ์ หรือสภาพการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทซึ่งมีผลกระทบต่อราคาซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ หรือมีความสำคัญต่อผู้ลงทุนในการตัดสินใจลงทุน หรืออาจจะมีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ถือหุ้น เช่น การร่วมทุน การควบรวมกิจการ การประกาศจ่ายหรือไม่จ่ายเงินปันผล การประกาศผลกำไรหรือขาดทุนของบริษัท การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าหุ้นที่ตราไว้ การได้มาหรือการสูญเสียสัญญาทางการค้าที่สำคัญ การซื้อขายหลักทรัพย์ที่สำคัญ การเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการ ผู้ถือหุ้นใหญ่ และคณะกรรมการบริหารของบริษัท เป็นต้น

5.5.2 การเผยแพร่สารสนเทศให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง การเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญจะต้องเปิดเผยนอกเวลาทำการซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งได้แก่ก่อนการเปิดซื้อขายหลักทรัพย์ของแต่ละรอบอย่างน้อย 1 ชั่วโมง หรือหลังจากปิดการซื้อขายในแต่ละวัน ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องเปิดเผยในช่วงเวลาที่มีการซื้อขายจะต้องแจ้งต่อตลาดหลักทรัพย์ล่วงหน้า ซึ่งตลาดหลักทรัพย์จะเป็นผู้กำหนดว่าจะต้องมีการประกาศการหยุดซื้อขายหลักทรัพย์ชั่วคราวหรือไม่ เพื่อให้ นักลงทุนได้ทราบข่าวเพื่อประกอบการตัดสินใจ ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศต้องเปิดเผยตามข้อกำหนดที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนดไว้ นอกจากนี้บริษัทจดทะเบียนก็สามารถเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศตามสื่อต่าง ๆ และจะต้องส่งประกาศให้กับตลาดหลักทรัพย์ด้วย

5.5.3 การชี้แจงเกี่ยวกับข่าวลือหรือข่าวสารต่าง ๆ ข่าวลือหรือข่าวสารอื่น ๆ ที่บริษัทต้องชี้แจง ได้แก่ บทความในหนังสือพิมพ์หรือวารสาร รายงานการซื้อขายของบริษัทสมาชิก

สารสนเทศแบบปากต่อปาก โดยไม่คำนึงว่าเป็นจริงหรือเท็จ ข่าวสารอื่นที่มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์หรือมีผลต่อการตัดสินใจในการลงทุน และการดำเนินการของบริษัทเมื่อเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว ในกรณีที่ข่าวลือหรือข่าวสารไม่เป็นความจริง บริษัทจะต้องออกประกาศปฏิเสธข่าวลือหรือข่าวสารนั้น พร้อมทั้งแถลงข้อมูลเพิ่มเติมที่ให้ความกระจ่างต่อข่าวลือที่เกิดขึ้น ส่วนกรณีที่ข่าวลือหรือข่าวสารเป็นความจริง บริษัทจะต้องออกประกาศให้ประชาชนทราบถึงข้อเท็จจริงนั้น พร้อมทั้งข้อมูลประกอบอื่น ๆ ตามความจำเป็น

5.5.4 การดำเนินการเมื่อการซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนมีสภาพผิดปกติจากสภาพปกติของตลาด เมื่อเกิดเหตุการณ์การซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติไปจากสภาพปกติของตลาด บริษัทจะต้องพยายามหาสาเหตุที่จะมาตอบเหตุการณ์ที่ไม่ปกติที่เกิดขึ้นนี้ให้ได้ โดยมีหลักในการพิจารณาเป็นหัวข้อดังนี้

- หากภาวะการซื้อขายที่ผิดปกติเกิดขึ้นเนื่องจากบริษัทได้เปิดเผยข้อมูลสารสนเทศให้กับประชาชนไปแล้วเมื่อไม่นานมานี้ และความผิดปกติของราคาหลักทรัพย์เกิดจากผลของข้อมูลข่าวสารที่ประกาศออกไป ทางบริษัทไม่จำเป็นต้องออกประกาศใดเพิ่มขึ้นอีก

- หากภาวะการซื้อขายที่ผิดปกติเกิดขึ้นเนื่องจากมีการรั่วไหลของข่าวสารออกมาจากบริษัท บริษัทจะต้องเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศที่ทำให้เกิดการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ผิดปกติให้กับประชาชนนั้นโดยทันที

- หากภาวะการซื้อขายที่ผิดปกติเกิดขึ้นเนื่องจากมีข่าวลือไม่ว่าจะเป็นจริงหรือไม่ก็ตาม บริษัทจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนดไว้ในเรื่องการแก้ไขข่าวลือและข่าวสารนั้นให้ถูกต้อง

- หากบริษัทไม่ทราบถึงสาเหตุที่ทำให้ราคาการซื้อขายหลักทรัพย์ผิดปกติไปจากตลาด บริษัทควรออกประกาศให้ประชาชนทราบว่าไม่มีแผนการดำเนินธุรกิจใด ๆ ที่ยังไม่เปิดเผยซึ่งอาจมีผลกระทบกับความผิดปกติของราคาหลักทรัพย์นั้น

5.5.5 การเปิดเผยในเชิงส่งเสริมที่ไม่มีเหตุอันสมควร การกระทำในลักษณะที่ตลาดหลักทรัพย์ถือว่าไม่มีเหตุอันสมควรและบริษัทไม่ควรกระทำ ได้แก่

- การออกประกาศอย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการที่สำคัญของบริษัท และการประกาศเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ใหม่ของบริษัทที่ยังอยู่ในขั้นของการพัฒนา

- การส่งเสริมให้ผู้วิเคราะห์หรือผู้รายงานข่าวทางการเงินเขียนบทวิเคราะห์ให้กับบริษัท โดยที่ทางบริษัทออกค่าใช้จ่ายในการประชุมหรือเลี้ยงรับรองให้

- การแถลงข่าวหรือออกประกาศทางสื่อต่าง ๆ โดยให้ข่าวในลักษณะเป็นความจริงด้านเดียวหรือไม่เสมอภาคกัน

- การออกโฆษณาเกี่ยวกับบริษัทหรือผลิตภัณฑ์ของบริษัทในลักษณะที่เป็น การส่งเสริมให้ราคาหลักทรัพย์ดีขึ้น

5.5.6 การซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศภายใน
 คำว่าบุคคลภายใน หมายถึง บุคคลที่สามารถล่วงรู้สารสนเทศภายในที่สำคัญของบริษัทก่อนที่จะมี การประกาศหรือเผยแพร่ออกสู่ประชาชนภายนอก ซึ่งบุคคลที่จัดว่าเป็นบุคคลภายใน ได้แก่ ผู้ถือหุ้น ที่มีอำนาจควบคุมการบริหารบริษัท กรรมการบริษัท พนักงานหรือลูกจ้างของบริษัท บุคคลภายใน ดังกล่าวควรละเว้นการซื้อขายหลักทรัพย์โดยใช้ความได้เปรียบจากข้อมูลภายใน ควรจะรอจนกว่ามี ประกาศออกสู่ประชาชนทั่วไปก่อนอย่างน้อย 24 ชั่วโมง หรืออาจถึง 48 ชั่วโมงในกรณีที่ข่าวสาร นั้นยังไม่ได้เผยแพร่ออกไปในวงที่กว้างพอ นอกจากนี้ยังห้ามบุคคลภายในซื้อขายหลักทรัพย์ในช่วงเวลา ก่อนการเผยแพร่ทางการเงินหรือข้อมูลการดำเนินงานที่สำคัญของบริษัท

5.6 การจัดกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียน

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้จัดบริษัทจดทะเบียนอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรม 8 กลุ่ม ได้แก่ เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร ทรัพยากร เทคโนโลยี ธุรกิจการเงิน บริการ สินค้า อุตสาหกรรม สินค้าอุปโภคและบริโภค และอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ดังตารางที่ 2.1 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : 2556 http://www.set.or.th/th/products/index/setindex_p2.html)

ตารางที่ 2.1 กลุ่มอุตสาหกรรมและอักษรย่อ

กลุ่มอุตสาหกรรม	อักษรย่อ
1. เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	.AGRO
2. ทรัพยากร	.RESOURC
3. เทคโนโลยี	.TECH
4. ธุรกิจการเงิน	.FINCIAL
5. บริการ	.SERVICE
6. สินค้าอุตสาหกรรม	.INDUS
7. สินค้าอุปโภคบริโภค	.CONSUMP
8. อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	.PROPCON

สำหรับในปี พ.ศ. 2556 มีบริษัทจดทะเบียนที่ดำเนินการตามปกติทั้งสิ้น 513 บริษัท (ข้อมูล ณ วันที่ 4 พฤศจิกายน 2556) โดยในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีจำนวนบริษัทจดทะเบียน ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 จำนวนและร้อยละของบริษัทจดทะเบียน จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน (บริษัท)	ร้อยละ
1. เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	44	8.58
2. ทรัพยากร	31	6.04
3. เทคโนโลยี	38	7.41
4. ธุรกิจการเงิน	57	11.11
5. บริการ	93	18.13
6. สินค้าอุตสาหกรรม	80	15.59
7. สินค้าอุปโภคบริโภค	39	7.60
8. อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	131	25.54
รวม	513	100.00

จากตารางที่ 2.2 จะเห็นว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง จำนวน 131 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 25.54 รองลงมาอยู่ในกลุ่มบริการ จำนวน 93 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 18.13 และกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม จำนวน 80 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 15.59 ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ กลุ่มทรัพยากร จำนวน 31 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 6.04

รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จักรวุฒิ ขอบพิเชียร (2541) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบจากวิธีการตราราคาสินค้าคงเหลือตามราคาทุนโดยวิธีเข้าก่อนออกก่อนและวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษารวมทุกบริษัทคือ 97 บริษัทที่ใช้วิธีเข้าก่อนออกก่อน และ 135 บริษัทที่ใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก และศึกษาแยกตามประเภทอุตสาหกรรม 18 ประเภท ที่ใช้วิธี

เข้าก่อนออกก่อนและที่ใช้วิธีถั่วเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก อย่างละ 67 บริษัท ศึกษา 3 ช่วงเวลาคือ ก่อน หลัง และช่วงเวลารวมทั้งหมดก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 เครื่องมือการวิจัยคือแบบวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ได้แก่ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าพิสัย ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน และ t-test ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับรวมทุกอุตสาหกรรม การตีราคาสินค้าคงเหลือวิธีเข้าก่อนออกก่อนและวิธีถั่วเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก มีผลกระทบต่ออัตราการหมุนเวียนของสินค้านำคงเหลือ อัตราผลตอบแทนขั้นต้น และอัตรากำไรสุทธิ ในทุกช่วงเวลา โดยเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่กระทบอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมเฉพาะช่วงเวลา 2 และ 3 เมื่อวิเคราะห์แยกตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่า การตีราคาสินค้าคงเหลือทั้งสองวิธีมีผลกระทบต่อทุกอัตราส่วนและทุกช่วงเวลาการศึกษา โดยเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในบางประเภทอุตสาหกรรม 2) ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ในระดับรวมทุกบริษัทของทุกอุตสาหกรรม พบว่า การตีราคาสินค้าคงเหลือวิธีเข้าก่อนออกก่อน มีค่าเฉลี่ยมากกว่าวิธีถั่วเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ทุกอัตราส่วน และทุกช่วงเวลาการศึกษา ระดับแยกตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่า ประเภทอุตสาหกรรมที่ค่าเฉลี่ยของวิธีเข้าก่อนออกก่อนมากกว่าค่าเฉลี่ยของวิธีถั่วเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก มีจำนวนประเภทอุตสาหกรรมมากกว่าทุกอัตราส่วนและทุกช่วงเวลาการศึกษา ยกเว้นอัตราการหมุนเวียนของสินค้านำคงเหลือ เฉพาะช่วงเวลา 1 และ 3 เท่านั้น

สิริยา สุขขา (2547) ศึกษาเรื่องนโยบายการตีราคาสินค้าคงเหลือของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษาข้อมูลเฉพาะปี พ.ศ. 2545 จำนวน 26 กลุ่มอุตสาหกรรม 312 บริษัท ผลการศึกษาพบว่า 1) บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเลือกใช้วิธีถั่วเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักมากที่สุด รองลงมาคือ วิธีเข้าก่อนออกก่อน ส่วนวิธีเข้าหลังออกก่อน ไม่พบบริษัทใดเลือกใช้ เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านขนาดของบริษัท พบว่า บริษัทขนาดเล็กเลือกใช้วิธีเข้าก่อนออกก่อนมากที่สุด รองลงมาคือวิธีถั่วเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ส่วนบริษัทขนาดใหญ่เลือกใช้วิธีถั่วเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักมากที่สุด รองลงมาใช้มากกว่า 1 วิธี และวิธีเข้าก่อนออกก่อน 2) ผลการทดสอบความแตกต่างของวิธีการตีราคาสินค้าคงเหลือตามปัจจัยด้านขนาด โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว พบว่า บริษัทขนาดใหญ่และขนาดเล็กเลือกใช้วิธีการตีราคาสินค้าคงเหลือแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 แต่ตามปัจจัยกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่า การเลือกใช้วิธีการตีราคาสินค้าคงเหลือไม่แตกต่างกัน และ 3) การเปรียบเทียบวิธีการตีราคาสินค้าคงเหลือระหว่างปี พ.ศ. 2541 ซึ่งมีภาวะเงินเฟ้อ กับปี พ.ศ. 2545 พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ไม่ได้เปลี่ยนนโยบายการตีราคาสินค้าคงเหลือไปจากเดิม แสดงว่าภาวะเงินเฟ้อไม่มีผลต่อการเลือกใช้นโยบายการตีราคาสินค้าคงเหลือ

เดชา โพธิ์รักษ์ (2549) ศึกษาเรื่องนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 178 บริษัท จากประชากร 321 บริษัท ใน 19 หมวดอุตสาหกรรม ผลการเปรียบเทียบการเลือกใช้นโยบายการบัญชี พบว่า บริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกัน บางบริษัทเลือกใช้วิธีการวัดมูลค่าราคาทุนที่ต่างกันสำหรับสินค้าคงเหลือแต่ละประเภท บางบริษัทใช้วิธีราคาทุนเพียงวิธีเดียวกับสินค้าคงเหลือทุกประเภท ส่วนบริษัทที่อยู่ในหมวดอุตสาหกรรมต่างกันเลือกใช้วิธีการวัดมูลค่าราคาสินค้าคงเหลือเหมือนกันตามประเภทสินค้าคงเหลือ กล่าวคือ สำหรับสินค้าสำเร็จรูปและงานระหว่างทำ ส่วนใหญ่ใช้วิธีถัวเฉลี่ย รองลงมา ใช้วิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก และวิธีเข้าก่อนออกก่อน ตามลำดับ สำหรับวัตถุดิบ วัสดุและพัสดุ ส่วนใหญ่ใช้วิธีเข้าก่อนออกก่อน รองลงมาใช้วิธีวิธีถัวเฉลี่ย และวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ตามลำดับ นอกจากนี้ พบว่า มีการวัดมูลค่าราคาสินค้าคงเหลือโดยวิธีราคาขายปลีกหักกำไรขั้นต้นในหมวดพาณิชย์ และวิธีราคาทุนก่อนหักค่าเสื่อมราคาในหมวดธุรกิจการเกษตร โดยไม่มีบริษัทใดเลือกใช้วิธีเข้าหลังออกก่อน

อารยา จันทกรโชติการ (2554) ได้ศึกษาผลกระทบของนโยบายทางบัญชีเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือของงานบัญชีพัสดุและสิ่งของ การรถไฟแห่งประเทศไทย ที่แตกต่างจากมาตรฐานการบัญชีไทย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบไบนารี (Binary Logistic Regression) กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินในงบการเงินรายไตรมาสของการรถไฟแห่งประเทศไทย ย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2547 – 30 กันยายน 2552 ผลการศึกษาพบว่า 1) วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือของงานบัญชีพัสดุและสิ่งของ การรถไฟแห่งประเทศไทย ในบางขั้นตอนมีวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่แตกต่างจากแม่บทการบัญชีและมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อตัวเลขในงบการเงินของการรถไฟแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงการบันทึกบัญชีให้เป็นไปตามแม่บทการบัญชีและมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน โดยเปรียบเทียบก่อนกับหลังการปรับปรุงงบการเงิน ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% พบว่า ไม่มีความแตกต่างของอัตราส่วนทางการเงินดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญ และ 3) ผลการสำรวจทัศนคติของพนักงานการบัญชี พนักงานตรวจสอบภายใน เจ้าหน้าที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สดง.) ประจําการรถไฟแห่งประเทศไทย และผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การรถไฟแห่งประเทศไทยควรบันทึกรายการสินค้าคงเหลือตามที่แม่บทการบัญชีและมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้

นันทวล วิเศษสรรพ (2556) ศึกษาเรื่องผลต่างภาษีเงินได้นิติบุคคล นโยบายการบัญชีการตีราคาสินค้าคงเหลือ และขนาดของกิจการ กรณีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ไทย ประชากรที่ศึกษาคือบริษัทที่ไม่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้น กลุ่มธุรกิจธนาคาร เงินทุนหลักทรัพย์ และประกันภัย โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 725 บริษัท ด้วยวิธีเจาะจง ผลการศึกษา พบว่า 1) ในช่วงระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2549 – 2553) บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่ใช้วิธีการตราสินค้าคงเหลือแบบถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก และมีบางบริษัทใช้มากกว่า 1 วิธี กลุ่มบริษัทที่มีกำไรก่อนภาษีน้อยกว่าหรือเท่ากับ 300 ล้านบาท และกลุ่มที่มีกำไรก่อนภาษีมากกว่า 300 ล้านบาท มีการใช้นโยบายการบัญชีในการตราสินค้าคงเหลือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, 2) วิธีการตราสินค้าคงเหลือมีความสัมพันธ์กับผลต่างภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งคำนวณจากผลต่างระหว่างอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่ชำระกับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลตามประมวลรัษฎากร โดยผลต่างภาษีเงินได้นิติบุคคลส่วนใหญ่เป็นผลจากกำไรสุทธิทางบัญชีสูงกว่ากำไรสุทธิทางภาษี บริษัทจดทะเบียนที่ใช้วิธีการตราสินค้าคงเหลือแบบเข้าก่อนออกก่อนมีผลต่างภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นจำนวนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักและวิธีอื่น และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างผลต่างภาษีเงินได้นิติบุคคลกับขนาดของกิจการ พบว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ บริษัทจดทะเบียนที่มีสินทรัพย์รวมเป็นจำนวนมาก มีผลต่างภาษีเงินได้นิติบุคคลสูง

